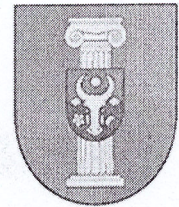

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 145 /15

mun. Chișinău

27 iulie 2020

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Olga VIZITIU, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, inițiat în privința dnei **Comandari Lilia, Consilier comunal în s. Bobeica, rl. Hîncești**, IDNP: [REDACTED], cu domiciliul în [REDACTED] (în continuare persoana supusă controlului), în temeiul art. 19 și art. 35 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016) și art. 119 Cod Administrativ, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

CONSTATĂ:

Circumstanțele cauzei și materialul probator administrat

La 22.11.2019 în cadrul Autorității Naționale de Integritate (în continuare Autoritatea) a fost înregistrată sesizarea nr. B-441/19 care, la 03.02.2020 a fost repartizată aleatoriu spre verificare prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor în ordinea alin. (1), art. 30 din Legea nr. 132 din 17.06.2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016).

Potrivit sesizării rezultă că, dna Comandari Lilia a încălcat regimul juridic al incompatibilităților prin exercitarea mandatului de consilier în cadrul Consiliului local din comuna Bobeica, rl. Hîncești simultan cu funcția de director al Institutului de educație Timpurie „GHIOCEL” Bobeica din cadrul Primăriei Comunei Bobeica.

Conturându-se o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimul juridic al incompatibilităților, în temeiul art. 31 din Legea nr. 132/2016, la 17.02.2020 prin procesul-verbal nr. 80/15 a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților în privința dnei Comandari Lilia (persoana supuse controlului).

Totodată, prin scrisoarea nr. 04-13/2416 din 04.05.2020 dna Comandari Lilia a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților și despre drepturile garantate prin prisma art. 33 al Legii nr. 132/2016.

Astfel, inspectorul de integritate notează că, respectarea regimului juridic al incompatibilităților se aplică categoriilor de **subiecți ai declarării** specificați la art. 3 al Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17.06.2016 (în continuare - Legea nr. 133/2016). Conform lit. e), alin. (1) al aceleiași articol, **conducătorii organizației publice** sunt subiecți ai declarării, iar potrivit lit. b) al aceleiași alineat, se enumeră **consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale), raionale**.

Analizând consecutivitatea cronologică a funcțiilor deținute inspectorul de integritate a stabilit că, persoana supusă controlului a devenit subiect al declarării prin prisma lit. e) alin. (1) al art. 3

din Legea sus citată, fiind aleasă la 22.07.2019 în calitate de Director al Institutului de educație Timpurie „GHIOCEL” Bobeica și ulterior subiect al declarării prin prisma lit. b) alin. (1) al art. 3 din Legea sus citată, atunci când la 31.10.2019 i-a fost validat mandatul de consilier comunal Bobeica. Or, potrivit datelor generate de sistemul informațional e-Integritate, se confirmă faptul că persoana supusă controlului deține funcția de Director al Institutului de educație Timpurie „GHIOCEL” Bobeica, motiv pentru care, la data de 11.12.2019 a depus declarația de avere și interese personale la angajare.

Totodată, la 26.03.2020 persoana supusă controlului a depus declarația de avere și interese personale indicând că exercită mandatul de consilier în cadrul Primăriei Comunie Bobeica, urmare alegerilor locale generale din 20.10.2019 desfășurate în Circumscripția electorală Bobeica nr. 20/3, în temeiul Hotărârii Judecătorei Hîncești nr. 3-125/19 din 31.10.2019.

Conform art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (3)-(5) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016, precum și în temeiul art. 22 art. 85 și art. 87 din Codul Administrativ, inspectorul de integritate este competent să investigheze și să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care fac obiectul procedurii fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, consultă datele Registrele informaționale de stat, precum și solicită autorităților competente informații și documente necesare desfășurării controlului.

Astfel, potrivit răspunsului [REDACTAT] înregistrat în cadrul Autorității la 04.03.2020 cu nr. 1343, s-a stabilit că prin Dispoziția nr. 32 din 22.07.2019, persoana supusă controlului a fost numită în funcție de Director al Institutului de educație Timpurie „GHIOCEL” Bobeica din cadrul Primăriei comunei Bobeica, începând cu data de 22.07.2019.

Prin Hotărârea Judecătorei Hîncești nr. 3-125/19 din 31.10.2019, s-au confirmat legalitatea alegerilor locale generale din 20.10.2019 desfășurate în Circumscripția electorală Bobeica nr.20/3 și s-a validat mandatul de consilier local ai dnei Comandari Lilia.

Conform răspunsului [REDACTAT] înregistrat în cadrul Autorității la 05.03.2020 cu nr. 1407, s-a stabilit că persoana supusă controlului deține în prezent mandatul de consilier în Consiliul Comunal Bobeica, rl. Hîncești (dosarul nr. 3-125/19).

Reieșind din datele generate de [REDACTAT] la moment persoana supusă controlului deține și în continuare mandatul de consilier local în carul Consiliul comunal Bobeica.

Potrivit răspunsului [REDACTAT] înregistrat în cadrul Autorității la 02.06.2020 cu nr. 3728, s-a stabilit că la data de 22.05.2020 de către Consiliul Comunal Bobeica, a fost înregistrată cererea de demisie (declarația nr. 76) a persoanei supusei controlului prin care solicită depunerea și ridicarea mandatului de consilier.

Punctul de vedere al persoanei supuse controlului

În ordinea art. 37 alin. (3) Legii nr. 132/2016, se remarcă în cadrul procedurii de control privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, inspectorul de integritate are obligația de a invita persoana supusă controlului să-și prezinte punctul de vedere printr-o scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care confirmă informarea (telegramă, fax, e-mail etc.), motiv pentru care, la 04.10.2019 a fost expediată scrisoarea nr. 04-13/2416 cu privire la prezentarea punctului de vedere în raport cu situația de incompatibilitate admisă prin exercitarea mandatului de consilier local în cadrul Consiliului comunal Bobeica simultan cu deținerea funcției de Director al Institutului de educație Timpurie „GHIOCEL” din comuna Bobeica.

La 29.06.2020, persoana supusă controlului a prezentat punctul său de vedere vis a vis de respectiva situație de incompatibilitate, susținând următoarele: „1. La înaintarea candidaturii mele

pentru a candida la funcția de Consilier Local Bobeica, CEC-ul urma să verifice compatibilitatea funcției de director cu cea de consilier. 2. Mandatul de Consilier în Consiliul Local Bobeica mi-a fost validat de către Judecătoria Hîncești cu sediu la Ialoveni. 3. La prima ședință de constituire a Consiliului Local Bobeica a adus la cunoștința tuturor membrilor consiliului că funcția deținută de către mine, adică cea de director este compatibilă cu cea de consilier. Având la bază cele trei puncte expuse mai sus nu am conștientizat că încalc regimul juridic al incompatibilităților”.

Aprecierea inspectorului de integritate și cadrul legal aplicabil situației de incompatibilitate a consilierului local

Așadar, se menționează că stabilirea **situației de incompatibilitate** derivă din noțiunea acesteia care, potrivit *art. 16 din Legea nr. 133/2016*, prevede că: „**subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative**”.

Conform *lit. d), alin. (1) al art. 7 din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local*, mandatul alesului local este incompatibil cu calitatea de șef, de șef adjunct (inclusiv interimatul acestor funcții) în structurile subordonate autorităților publice locale (instituții publice, servicii, întreprinderi municipale). Or, potrivit *alin (1) al art. 2 din Legea nr. 768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local*, noțiunea de ales local vizează consilierii consiliilor satești (comunale)”.

Subsidiar se reține că, *pct. 2 din Legea nr. 263/2012 privind interpretarea articolului 7 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local*, se aplică șefilor, șefilor adjuncți ai organizațiilor subordonate autorităților administrației publice **locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială** (întreprinderi municipale, instituții publice, servicii etc.).

Astfel, în conformitate cu *alin. (1), art. 21 din Codul Educației*, Instituțiile publice de **educație timpurie** (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar) și de învățământ extrașcolar (de nivel local) **sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi**. Instituțiile publice de învățământ primar, **gimnazial**, liceal și extrașcolar (**de nivel raional**) **sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea** și ale UTA Găgăuzia, iar potrivit *art. 1 din Legea nr. 436 din 28.12.2006 cu privire la administrația publică locală, autorități ale administrației publice locale de nivelul întâi sînt autorități publice*, luate în ansamblu, care sînt constituite și activează pe teritoriul satului (**comunei**), orașului (municipiului) pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale.

Totodată, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi, *lit. h) al alin. (2) din art. 14 din Legea nr. 436 din 28.12.2006 cu privire la administrația publică locală* stipulează că, consiliul local realizează în teritoriul administrat următoarele competențe de bază: decide înființarea instituțiilor publice de interes local, organizează serviciile publice de gospodărie comunală, determină suportul financiar în cazul cheltuielilor bugetare, decide asupra regulilor de asigurare a curățeniei în localitate, iar potrivit *lit. l) al aceleiași alineat*, aprobă, la propunerea primarului, organigrama și statele primăriei, ale structurilor și serviciilor publice din subordine, precum și schema de salarizare a personalului acestora.

Prin urmare, este evident că persoana supusă controlului a **exercitat mandatul de ales local în cadrul** autorităților administrației publice locale de **nivelul întâi (consilier local în cadrul Consiliului comunal Bobeica)** simultan cu **calitatea de șef al organizației subordonate autorităților administrației publice locale de același nivel (Director al Institutului de educație**

Timpurie „GHIOCEL” din comuna Bobeica), contract dispozițiilor *Legii nr. 768-XIV din 2 februarie 2000 privind statutul alesului local.*

Mai mult ca atât, prin acțiunile sale persoana supusă controlului a încălcat prevederile *art. 12 alin. (1) din Legea integrității nr. 82/2017* conform căroră, pentru exercitarea eficientă și dezinteresată a atribuțiilor **agentului public, desfășurarea activității sale profesionale este incompatibilă cu alte funcții, calități sau activități**, cu excepția celor stabilite de Constituție sau legi organice.

În acest context, prevederile *art. 3 al Legii Integrității nr. 82/2017*, statuează că **agent public** este persoana încadrată într-o entitate publică și care exercită o funcție publică, o funcție publică cu statut special, o funcție de demnitate publică, este angajată în cabinetul persoanei cu funcție de demnitate publică sau prestează servicii de interes public, precum și alesul local.

Termenul de soluționare a situației de incompatibilitate, efectele și consecințele.

Potrivit *alin. (1) al art. 8 din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local*, alesul local care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 7 din prezenta lege va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității.

Așadar, odată ce persoana supusă controlului s-a aflat în exercițiul unei funcții (director de grădiniță) și ulterior a optat pentru o altă funcție (consilier), intervine situația de incompatibilitate, care apare din momentul intrării în exercițiul celeilalte funcții (validării mandatului de consilier) și care, urmează să înceteze până la expirarea termenului prevăzut de lege. În aceste condiții, în interiorul acestui termen, persoana supusă controlului urma de a demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul de ales local, sau viceversa, dacă acesta decidea să rămână în funcția anterioară, să renunțe la funcția de consilier.

În această ordine de idei, față de cele relatate în *punctul de vedere exprimat în prezenta cauză*, inspectorul de integrate reține că, argumentele persoanei supuse controlului nu poate fi reținute și urmează a fi respinse. Or, *alin. (1) al art. 8 din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local* expres prevede termenul de 30 de zile pentru soluționarea incompatibilității. Legea nu prevede careva excepții sau temeieri de prelungire a termenului, iar responsabilitatea de a se conforma prevederilor legii este o obligație directă a persoanei supuse controlului în calitate de subiect al declarării care, nu poate fi exclusă la dorință.

Așadar, toate procedurile legate de incompatibilitatea persoanei supuse controlului, urma să se finalizeze în cadrul celor 30 de zile, termen care a început să curgă din data alegerii persoanei supuse controlului în calitate de consilier local în carul Consiliul comunal Bobeica, adică din data de 31.10.2019.

Prin urmare, potrivit *art. 23 alin. (3) al Legii nr. 133/2016*, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată constituie temei pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia. La fel, *alin. (6) al aceluiași articol* prevede că, subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin (3)-(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului. Conform *alin. (7) al aceluiași articol*, în cazul în care persoana nu mai ocupă o funcție publică sau de demnitate publică la data constatării stării de incompatibilitate, interdicția de 3 ani se aplică potrivit legii, de la data la care a rămas definitiv actul

de constatare sau, respectiv, a rămas definitivă și irevocabilă hotărârea judecătorească prin care se confirmă existența averii nejustificate, a stării de incompatibilitate ori a conflictului de interese, iar *alin. (8) al aceiași articol*, menționează că Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Potrivit *art. 40, alin. (1) din aceeași lege*, din momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al incompatibilităților rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de 15 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea încetării mandatului acestuia, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia.

Totodată, *alin. (3¹) al art. 5 al Legii nr. 768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local* expres prevede că, Comisia Electorală Centrală inițiază procedura de ridicare a mandatului de consilier în caz de incompatibilitate a funcției doar la sesizarea comisiei de către Autoritatea Națională de Integritate. În baza documentelor electorale pe care le deține, Comisia Electorală Centrală decide asupra ridicării mandatului de consilier în termen de 30 de zile calendaristice de la data informării comisiei asupra situației de incompatibilitate a funcției.

Conform *lit. a), alin. (2) al art. 7 și art. 19 din Legea nr. 132/2016*, Autoritatea Națională de Integritate, în persoana inspectorului de integritate, constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, iar în conformitate cu *art. 5 din aceeași Lege*, aceasta asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică și prevenirea corupției prin realizarea controlului privind respectarea regimului juridic, al incompatibilităților.

Astfel, în urma examinării materialelor acumulate, a punctului de vedere și a prevederilor legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate concluzionează că încălcarea de către persoana supusă controlului a regimului juridic al incompatibilităților a fost demonstrată pe deplin, deoarece acesta nu și-a soluționat în termenul prescris de lege starea de incompatibilitate și ca urmare, din 31.10.2019 și până în prezent deține concomitent mandatul de consilier local în cadrul Consiliului comunal Bobeica și a funcției de Director al Institutului de educație Timpurie „GHIOCEL” din comuna Bobeica, fapt interzis prin lege.

Situațiile de incompatibilitate sunt stabilite expres de lege și are ca raționament garantarea exercitării cu imparțialitate și obiectivitate a funcțiilor respective, în vederea asigurării independenței de acțiune a persoanei ce ocupă o funcție publică sau de demnitate publică, precum și a evitării concentrării de către una și aceeași persoană a unor prerogative excesive și a ocrotirii integrității profesionale a acesteia, împiedicând cumularea acestora sub orice formă, iar ca consecință a nerespectării urmează sancționarea.

Pe cale de consecință se remarcă că, simpla deținere simultană a celor două calități este o condiție atât esențială, cât și suficientă, pentru constatarea existenței stării de incompatibilitate. Pentru a se afla într-o situație de incompatibilitate, este suficient faptul că persoana ocupă concomitent două sau mai multe funcții (sau desfășoară două sau mai multe activități) al căror cumul este interzis de lege, în calitate de condiție *sine qua non*.

În corespundere cu prevederile *art. 38 alin. (1), lit. b) din Legea 132/2016*, „în urma controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate”.

Având în vedere cele constatate, conducându-se de **prevederile art. 19, art. 35-38, și 40 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23 din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, lit. d), alin. (1) al art. 7 și alin. (1) al art. 8 din Legea nr. 768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local**, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată că dna Comandari Lilia, a încălcat regimul juridic al incompatibilităților, manifestat prin nesoluționarea în termen legal a situației de incompatibilitate generată de exercitarea mandatului de consilier local în cadrul Consiliului comunal Bobeica simultan cu calitatea/funția de Director al Institutului de educație Timpurie „GHIOCEL” din comuna Bobeica;

2. Se sesizează Comisia Electorală Centrală, în termen de 15 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea inițierii procedurii de ridicare a mandatului de consilier local în cadrul Consiliului comunal Bobeica a dnei Comandari Lilia.

3. Se decade dna Comandari Lilia din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau de demnitate publică și mandatul de consilier, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data încetării de drept a mandatului său, sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești, în condițiile *alin. (6)-(8) art. 23 al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale*, cu înscrierea acestuia în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică și mandatul de consilier.

4. Se aduce la cunoștința dnei Comandari Lilia actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ (Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev 3).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Olga VIZITIU